

Veźměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Obvyklé vybavení rodinné domácnosti

Podle § 3038 občanského zákoníku platí, že: „Věci náležející k obvyklému vybavení rodinné domácnosti přestávají být dnem nabytí účinnosti tohoto zákona součástí společného jmění.“ Podle odborné literatury platí [k tomu srov. KRÁLÍK, Michal. § 3038 [Právní režim věcí tvořících obvyklé vybavení rodinné domácnosti po 1. lednu 2014]. In: PETROV, Jan, VÝTISK, Michal, BERAN, Vladimír a kol. Občanský zákoník. 2. vydání (1. aktualizace). Praha: C. H. Beck, 2022, marg. č. 2], že: „Jde o zákonné ustanovení upravující právní režim věcí tvořících tzv. obvyklé vybavení rodinné domácnosti ve vztahu k SJM vzniklým před 1. 1. 2014 a představuje jedno z nejspornějších ustanovení celého manželského majetkového práva.“

Spornost uvedeného ustanovení popisuje odborná literatura [KRÁLÍK, Michal. § 3038 [Právní režim věcí tvořících obvyklé vybavení rodinné domácnosti po 1. lednu 2014]. In: PETROV, Jan, VÝTISK, Michal, BERAN, Vladimír a kol. Občanský zákoník. 2. vydání (1. aktualizace). Praha: C. H. Beck, 2022, marg. č. 5 a 7] následovně:

„Zdánlivě jasné ustanovení je nahlíženo v literatuře zcela odlišně. **(i) První část literatury** vychází z toho, že obvyklé vybavení rodinné domácnosti může tvořit součást SJM s tím, že § 698 a 699 se nedotýkají *spoluvlastnického* vztahu ke společné věci, ale nastavují pouze pravidla omezující nakládání s takovou věcí. Ust. § 3038 pak reaguje na stav, který zákonodárce nezamýšlel (*Bezouška, Piechowiczová 2013* s. 112), a proto jsou věci tvořící obvyklé vybavení rodinné domácnosti i po 1. 1. 2014 i nadále součástí SJM. **(ii) Druhá část literatury** naopak naznačuje, že věci tvořící obvyklé vybavení rodinné domácnosti přestaly být k 1. 1. 2014 součástí SJM s tím, že úmyslem zákonodárce bylo „*odtrhnout společné jmění manželů a obvyklé vybavení rodinné domácnosti i po vlastnické stránce*“ s připuštěnými pochybnostmi o podstatě a důsledcích takového závěru (Beck II 3038).

I tento komentář v partii o obvyklém vybavení rodinné domácnosti bez bližšího odůvodnění poměrně kategoricky uzavírá, že vyloučení věcí ze SJM plyne z § 3038 (699 5). **(iii) Třetí část literatury** se kloní k závěru, že tyto věci budou vyloučeny z režimu SJM a budou existovat v podobě tzv. bezpodílového spoluvlastnictví (WK VI 3038 3). Táž komentářová literatura však při výkladu obvyklého vybavení rodinné domácnosti naproti tomu výslovně zdůrazňuje, že § 3038 nemá pro vlastnická a jim podobná práva žádný význam s tím, že k jejich změně nedojde, a se závěrem, že to, co bylo součástí SJM, bude i nadále předmětem „společenství jmění manželů“. Zdůrazňuje, že nedojde k žádnému vypořádání se současným obtížně obsahově pochopitelným závěrem, že dojde-li k vypořádání SJM později, „*bude nutné, co se k 1. 1. 2014 stalo, adekvátně zohlednit*“ (WK II 698 12). **(iv) Čtvrtá část literatury** se s přístupy vyřazujícími věci tvořící obvyklé vybavení rodinné domácnosti ze SJM podrobně vypořádává a dospívá k závěru, že § 3038 představuje přechodné ustanovení pro koncepci, kterou zákon neobsahuje; z tohoto důvodu pak nemá žádný aplikační prostor (Leges IV/2 3038 15, 16).

Beck II² pak pochybnosti ohledně podstaty a důsledcích závěru, že věci tvořící obvyklé vybavení rodinné domácnosti přestaly být k 1. 1. 2014 součástí SJM, sdílí a zdůrazňuje je, byť s jistou rezignací nad možností jednoznačného a jasného závěru (Beck II² 3038). Rozhodovací praxe NS do konce roku 2021 tento problém neřešila a je otázkou, zda a kdy k jeho řešení vůbec prostor bude mít.

Závěr, který by vyplýval z pouhého jazykového výkladu, by byl pro praxi mimořádně nepraktický a komplikující. Vedl by totiž mimo jiné k tomu, že v existujících SJM a fungujících manželstvích by nutil manžele k vypořádání věcí, které by od 1. 1. 2014 nebyly součástí SJM (§ 736), ač je rodina a její členové potřebují k běžným nezbytným životním potřebám, a to dohodou (zpravidla ústní či konkludentní), nejčastěji pak zřejmě nastoupením účinků nevyvratitelné domněnky vypořádání (§ 741), a zcela výjimečně rozhodnutím soudu, aniž by jim toto vypořádání přineslo jakýkoliv praktický užitek. Výsledkem vypořádání by totiž byl výlučný vlastnický, případně spoluvlastnický, režim k takovým věcem, které by však i nadále byly součástí obvyklého vybavení rodinné domácnosti s dopadajícími pravidly pro nakládání s těmito věcmi (§ 698). Skutečnost, že rozhodovací praxe NS otázky s tím spojené dosud neposuzovala, zřejmě jednoznačně potvrzuje obecný předpoklad, že naprostá většina fungujících manželství otázky spojené s dosahem § 3038 vůbec neřešila. Řešení tohoto problému bude soudní praxi předloženo zřejmě až v případě, kdy dojde k zániku SJM rozvodem manželství a bývalí manželé povedou spor o vypořádání SJM, jehož předmětem učiní žalobce i věci tvořící obvyklé vybavení rodinné domácnosti.“

K uvedené otázce se měl konečně možnost vyjádřit Nejvyšší soud, který tak učinil v aktuálním rozhodnutí sp. zn. 22 Cdo 3831/2022, ze dne 26. 1. 2023: „Smysl a účel úpravy institutu obvyklého vybavení rodinné domácnosti nevyžaduje a smysl a účel úpravy společného jmění manželů vylučuje, aby se oproti dikci § 3038 o. z. věci nestaly součástí společného jmění manželů jen proto, že současně tvoří obvyklé vybavení rodinné domácnosti, resp. aby věci nabyté před 1. 1. 2014 tvořící součást společného jmění manželů přestaly být jeho součástí jenom proto, že současně tvoří obvyklé vybavení rodinné domácnosti.“

Jinými slovy, i po 1. 1. 2014 jsou věci tvořící obvyklé vybavení rodinné domácnosti nadále součástí SJM. Ustanovení § 3038 občanského zákoníku je tedy de iure vadné a jeho praktický dopad při doslovném čtení nulový.

Obecně tedy platí, že věci tvořící obvyklé vybavení rodinné domácnosti mohou být nejen ve výlučném vlastnictví jednoho z manželů či v podílovém spoluvlastnictví manželů, ale také ve společném jmění manželů.

JUDr. Vladimír Janošek,
advokát

trvale spolupracující s

Plzeňská 3350/18
150 00 Praha 5 - Smíchov

Tel.: +420 731 773 563
e-mail: janosek@arws.cz

Další články:

- [Hmotněprávní opatrovník obchodní korporace: mezi efektivní ochranou a zásahem do korporační autonomie](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 32.: Konkurenční doložka](#)
- [Skryté ujednání v realitní smlouvě - zbytečná hra na schovávanou](#)
- [Odpovědnost člena voleného orgánu dle § 159 OZ a vymezení škody způsobené právnické osobě](#)
- [Vnosy do společného jmění manželů a jejich valorizace v aktuální judikatuře Nejvyššího soudu a Ústavního soudu](#)
- [Právo na přístup ke kamerovým záznamům: střet GDPR, informačního zákona a praxe veřejných institucí](#)
- [Postoupení pohledávky na výživné jako novinka právní úpravy účinné od 1. 1. 2026](#)
- [Jak zahájit provoz mezinárodní letecké linky do České republiky \(EU\): právní požadavky pro aerolinky ze třetích zemí](#)
- [Mimořádné vydržení a vývoj judikatury Nejvyššího soudu](#)
- [Preventivně-sankční funkce náhrady nemajetkové újmy za porušení osobnostních práv pohledem Ústavního soudu](#)
- [Odštěpný závod zahraniční společnosti optikou NIS2: Jak správně určit velikost podniku?](#)